

Kristianstads kommun
kommun@kristianstad.se

2022-05-11
1 (22)
Dnr- 2021:7739

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Everöds
skola i Kristianstads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Everöds skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Everöds skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera kunskapsresultat och se till att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen kopplat till undervisningens genomförande samt utifrån analysen genomföra nödvändiga utvecklingsåtgärder och fatta beslut om hur resurser ska fördelas för att möta behoven och förutsättningarna som finns på den enskilda skolenheten.
- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.
- Rektorn behöver leda och organisera det pedagogiska arbetet med fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas så att alla elever ges den stimulans och de utmaningar som de behöver, oavsett hur långt de har nått i sin kunskapsutveckling.
- Rektorn behöver se till att undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analyserar skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten.
- Rektorn behöver se till att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola samt ge förutsättningar för sambedömning över arbetslagsgränserna.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 november 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2021:7739) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorns arbete med uppföljning och analys av skolenhetens resultat är begränsad. Granskningen visar även att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten, trots stora skillnader i kunskapsresultat mellan pojkar och flickor, och följer inte heller upp och analyserar om undervisningen är jämställd och vid behov beslutar om åtgärder. Slutligen visar granskningen att rektorn inte leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget.

Uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorns arbete med uppföljning och analys av skolenhetens resultat är begränsad. Tillförordnad (tf.) rektor, representanter för elevhälsan och lärarna berättar att det sker en gemensam uppföljning av elevernas kunskapsresultat vid två tillfällen per läsår då lärare rapporterar in elevernas resultat och att elevhälsoteamet (EHT) utifrån dessa sammanställningar planerar framtida insatser på individ- och gruppnivå med fokus på de elever som riskerar att inte nå

kunskapskraven. Lärare och representanter för elevhälsan uppger att de själva analyserar elevernas olika kunskapsresultat men att tf. rektorn inte är involverad i den analysen. Tf. rektorn uppger att hen inte har hunnit under hösten men att detta ska ske i slutet av vårterminen och att det är en del i överlämningen till kommande rektor. Skolinspektionens granskning visar också att rektorn inte gör någon uppföljning och analys av skolans värdegrundsarbete och hur det integreras i undervisningen. I intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och tf. rektorn framkommer att även om värdegrundsarbete i undervisningen sker så följer tf. rektorn inte upp och analyserar resultat kopplat till värdegrundsuppdraget. I intervju uppger tf. rektor att hen pratar med lärarna om vikten av att arbeta med värdegrunden men att hen inte har följt upp om värdegrundsarbetet integreras i undervisningen då hen inte har hunnit göra lektionsbesök i önskvärd utsträckning. Representanter för elevhälsan berättar att EHT jobbar med värdegrundsarbete på förekommen anledning i vissa utvalda klasser och att de gärna hade arbetat mer främjande och förebyggande. Vidare framgår det av inskickad dokumentation att det skriftliga systematiska kvalitetsarbetet (BUSK, barn- och utbildningsförvaltningens systematiska kvalitetsarbete) är en sammanslagning av skolenheterna Vittskövle och Everöds kvalitetsarbete där det inte går att urskilja information för den aktuella skolenhetens verksamhet.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr något strategiskt jämställdhetsarbete på skolan. Även om tf. rektorn berättar att hen följer upp jämställdhetsarbetet genom betygsresultaten och säger att det pågår en diskussion om jämställdhet i kollegiet berättar lärarna att inga sådana diskussioner sker. Av nationell statistik för vårterminen 2021 framgår att flickor i årskurs 6 på Everöds skola har högre betygspoäng än pojkar i samtliga ämnen. Lärare berättar att jämställdhet är en del av skolans värdegrundsarbete och det finns med i den dagliga undervisningen men att skolan skulle kunna arbeta mycket mer med detta. De uppger att det tidigare på skolan har drivits ett jämställdhetsarbete, men att det inte sker i dagsläget. Representanter för elevhälsan uppger att trots att det finns behov av det så pratas det sannolikt inte om jämställdhet i klassrummen då annat behöver prioriteras. Elevhälsan berättar att de inte vet om tf. rektorn följer upp att undervisningen är jämställd. De berättar att pojkarna i vissa klasser kan vara mer utåtagerande medan flickorna sitter tysta och jobbar.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn inte leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget. Det framkommer i intervjuer med lärare att tf. rektorn har mycket begränsade möjligheter att leda och organisera det pedagogiska arbetet eftersom det för tillfället ingår flera skolor i hens tjänst. Tf. rektorn och lärare uppger förvisso att lärarna ges förutsättningar att samarbeta och att det pågår ett kollegialt lärande på skolan på låg- respektive mellanstadiet, men att detta inte är strukturerat och inte sker över stadiegränserna. I intervjuer framkommer även att det saknas samarbete med kollegor på närliggande skolor utöver Skolverkets fortbildningsinsats läslyftet samt kommunens utbildningssatsning Framgångsrik undervisning. Granskningen visar vidare att tf. rektorn inte leder hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas för att skapa samsyn på skolan. Lärarna uppger samstämmigt att tf. rektorn inte har följt upp om de fortbildningsinsatser som genomförs på skolan ger avtryck i undervisningen. Granskningen visar även att tf. rektorn inte tar ett aktivt ansvar för en planerad introduktion för obehöriga lärare. Tf. rektorn uppger att uppdraget, att introducera en obehörig lärare, kommer att delegeras till en erfaren lärare i kollegiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera kunskapsresultat och se till att värdegrundsarbetet integreras i undervisningen samt utifrån analysen genomföra nödvändiga åtgärder för att utveckla verksamheten på den enskilda skolenheten.
- Rektorn behöver utveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete för att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas.
- Rektorn behöver leda och organisera det pedagogiska arbetet med fokus på kunskaps- och värdegrundsuppdraget.

Granskningen visar att rektorns arbete med uppföljning och analys av skolenhetens resultat är begränsad. Granskningen visar även att det inte bedrivs ett strategiskt jämställdhetsarbete som leds av rektorn och som syftar till att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Det arbete som sker på skolan är inte kopplat till hur undervisningen och utbildningen organiseras,

planeras och genomförs utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Granskningen visar också att rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet är begränsat och behöver utvecklas genom att aktivt delta i och styra lärares lärande.

Enligt 2 kap. 9–10 §§ skollagen ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet samt besluta om sin enhets inre organisation. Enligt 4 kap. 4 – 5 §§ skollagen ansvarar rektorn för att det sker en kontinuerlig och systematisk planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet ska på enhetsnivå genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Av läroplanen framgår att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef över lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar ett särskilt ansvar för att personalen kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.¹

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp verksamheten som helhet genom analyser av resultat, undervisningens genomförande och de förutsättningar som har getts lärarna. En del i detta är att rektorn utvecklar former och metoder för att följa upp hur undervisningen bedrivs. Detta kan ske genom strukturerade lektionsobservationer av rektorn eller av någon som rektorn utser, genom elevhearings, eller med hjälp av strukturerade samtal med lärare utifrån undervisningens planering och utfall. Med utfall menas här de kunskapsresultat som

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 2.8 Rektorns ansvar

uppnås och hur övriga läroplansmål uppfylls. Vidare innebär detta att rektorn bör besluta om former och strukturer för analysarbetet. En del i detta är att rektorn sammanställer relevanta underlag från de uppföljningar som görs och utifrån analys genomför utvecklingsåtgärder samt fattar beslut om hur resurser ska fördelas för att möta skolans behov så att alla elever, oavsett könstillhörighet, ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Skolinspektionen vill peka på vikten av att jämställdhetsarbetet inte begränsas till uppföljning, analys samt utvecklingsåtgärder kopplade till kunskapsresultat. Även utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer måste systematiskt och löpande följas upp på ett sådant sätt att könsmonster kan uppmärksammas. Det kan handla om att analysera anmälningar om kränkande behandling, utbildningsval som rekommenderas i studie- och yrkesvägledningen eller könsmonster som synliggörs genom elevhälsans arbete. Arbetet kan också handla om att arbeta kollegialt för att synliggöra egna mönster och normer kopplat till kön som lärare och personal och att öka deras kunskap om jämställdhet. Rektorn behöver vidare skapa struktur för lärares samverkan, en struktur med både ramar och innehåll - med tydliga syften - utifrån skolans behov. Inom forskning framhålls att ett framgångsrikt skolledarskap kännetecknas av att rektorn skapar en funktionell och lärande organisation. Skolan behöver ha tydliga arbets- och förhållningssätt som är kända för all personal och på alla stadier. Olika funktioner ska veta vilka uppdrag och mandat de har, samt hur de kan samverka för att främja undervisningen och elevernas lärande och utveckling. Det behöver också finnas tydliga mötesstrukturer med innehåll som fokuserar på att förbättra undervisningspraktikerna för skolans undervisande lärare men också möjligheter för lärare och elevhälsa att samverka över arbetslagsgränserna för att bäst utforma undervisningen så att den kommer alla elever tillgodo. Rektorn behöver också säkerställa att lärandet i kollegiet ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att eleverna ges variation och ett aktivt lärarstöd i undervisningen samt att undervisningen är strukturerad, har ett logiskt flöde samt ett tydligt syfte. Vidare visar granskningen att eleverna ges god möjlighet att reflektera över sitt lärande men att eleverna bara till viss del ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Slutligen visar granskningen att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning alla elever stimuleras i sin kunskapsutveckling och att innehåll och arbetsuppgifter bara till viss del anpassas så att de stimulerar, utmanar och motiverar alla elever oavsett hur långt de har nått i sin kunskapsutveckling.

Målfokuserad och varierad undervisning samt aktivt lärarstöd

Granskningen visar att eleverna ges variation och ett aktivt lärarstöd i undervisningen samt att undervisningen är strukturerad, har ett logiskt flöde samt ett tydligt syfte. Av såväl lektionsobservationer som intervjuer med lärare och elever framgår att det finns en variation både vad gäller arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Det finns en god balans mellan lärarledda genomgångar och att eleverna får arbeta med olika former av uppgifter enskilt, i par och i grupp. Eleverna uppger i intervjuer att de får arbeta på olika sätt samt att de får stöd av läraren när de behöver det. Vid lektionsobservationerna är lärarna aktiva genom att se till att samtliga elever kommer igång med sina uppgifter samt ställer frågor för att eleverna ska komma vidare om de fastnar. Eleverna uppger att målet för undervisningen och hur de ska arbeta under lektionerna är tydligt för dem, vilket också Skolinspektion såg exempel på vid lektionsobservationer. Lärarna berättar att de oftast har ett sammanfattande avslut på lektionerna för att medvetandegöra eleverna om deras eget lärande, eleverna bekräftar att så sker och detta framkom även av lektionsobservationerna.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna ges god möjlighet att reflektera över sitt lärande men att eleverna till viss del ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. I elevintervjuer framkommer att eleverna ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande då lärarna återkopplar till målen i slutet av lektionen. I intervjuer med elever i de högre åldrarna framkommer att lärare ibland kan ställa frågor med öppna svarsalternativ där de får reflektera över olika svar och de yngre eleverna ger exempel på hur de gemensamt diskuterat olika svar på matematikproblem. Lärarna berättar att eleverna är vana vid att jobba med frågor som har öppna svarsalternativ. Lärarna uppger vidare att de tillsammans med eleverna försöker låta eleverna reflektera över sitt lärande, men att de skulle kunna utveckla diskussionerna med eleverna om hur de själva bäst lär sig. Av intervju med elever, lärare samt

lektionsobservationer framgår att eleverna brukar få vara delaktiga i att utvärdera undervisningen i form av tummen upp eller ner, men att utvärderingarna i stor utsträckning handlar om huruvida eleverna upplever att de själva nått lärandemålet för lektionen och inte hur de upplever att själva undervisningen varit. Elever i årskurserna 4-6 anger att de inte ges möjlighet att delta i planeringen av undervisningen samt att lärarna endast vid enstaka tillfällen har frågat dem om vad de vill lära sig mer om. Lärarna uppger i intervjuer att eleverna sporadiskt ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen av undervisningen men att det främst handlar om redovisningsformer och vilken klasskamrat de vill jobba tillsammans med samt att elevernas delaktighet i planeringsarbetet kan utvecklas och behöver öka med ålder och mognad. En lärare beskriver hur hen låter sin klass utvärdera hur veckan varit och att resultatet av utvärderingen tas med i den fortsatta planeringen av undervisningen. Tf. rektorn förväntar sig att lärarna gör eleverna delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen men uppger att alla inte gör det och att det inte alltid görs. Tf. rektorn uppger att det finns skillnader mellan lärarna i hur mycket de låter eleverna vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen och hen säger att skolan kan bli bättre på att ge eleverna mer ansvar och inflytande över sitt eget lärande.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att det varierar mellan lärare i vilken utsträckning alla elever stimuleras i sin kunskapsutveckling och att innehåll och arbetsuppgifter inte alltid anpassas så att de stimulerar, utmanar och motiverar alla elever oavsett hur långt de har nått i sin kunskapsutveckling. Elever i de lägre åldrarna berättar att om de blir färdiga med lektionens arbetsuppgift får de jobba vidare med uppgifter som de inte hunnit klart med tidigare, uppgifter som kan beröra det aktuella ämnet eller uppgifter som inte gjorts färdiga i ett annat skolämne. Elever i de högre åldrarna berättar att alla elever oftast arbetar med samma uppgift under lektionen men att man ibland kan få svårare uppgifter av läraren om man vill. Lärarna uppger att det är svårt att hinna utmana de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling eftersom de först och främst måste fokusera på de elever som behöver stöd. De anger att de i enstaka fall har möjlighet att hjälpa de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling med mer utmanande uppgifter samt att de försöker ge eleverna uppgifter utan tak, men att det förutsätter att det finns ett eget driv hos eleverna för att de ska lyckas. I intervjuer med representanter för elevhälsan samt tf. rektor framkommer att motivationen brister hos vissa elever och att det finns en kultur bland vissa vårdnadshavare att skolan inte är viktig vilket leder till att skolan behöver lägga mycket tid på att motivera dessa elever. Representanter för elevhälsan uppger att arbetet med att motivera elever leder till att lärare sänker förväntningarna på eleverna, men tf. rektor och lärare

berättar att man fokuserar på att hålla tät kontakt med vårdnadshavare och på så vis försöka motivera eleverna.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att undervisningen utformas så att alla elever ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.
- Rektorn behöver se till att undervisningens innehåll och arbetssätt anpassas så att alla elever ges den stimulans och de utmaningar som de behöver, oavsett hur långt de har nått i sin kunskapsutveckling.

Granskningen visar att eleverna ges god möjlighet att reflektera över sitt eget lärande men att eleverna behöver ges större möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Granskningen visar också att elever till viss del stimuleras och motiveras i undervisningen och att innehåll och arbetsuppgifter behöver anpassas så att de stimulerar, utmanar och motiverar alla elever oavsett hur långt de har nått i sin kunskapsutveckling.

Enligt 4 kap 9 § skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen framgår att alla lärare ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll, se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad samt att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.² Enligt 3 kap 3 § skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de

² Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), kap 1 Rättigheter och skyldigheter, kap 2.3 Elevernas ansvar och inflytande.

kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna utvecklar arbetet med att göra eleverna delaktiga i utvärdering kopplat till planering av undervisningen. En del av detta arbete handlar om att elever får möjligheter till inflytande över undervisningen och att de görs medvetna om det inflytande de faktiskt utövat. Skolinspektionens tematiska kvalitetsgranskning *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen* visar att lärare som arbetar aktivt för att stärka elevers inflytande introducerar för eleverna vad de ska lära sig med utgångspunkt i kursplanen och utformar sedan tillsammans med eleverna hur detta ska gå till. Vidare visar granskningen att lärare som framgångsrikt ger elever förutsättningar för delaktighet också låter eleverna utvärdera den egna undervisningen både avseende innehåll och genomförande.³ Av Skolinspektionens granskning *Skolans arbete för att säkerställa studiero* framgår att en förutsättning för att upprätta studiero är att undervisningen motiverar eleverna vilket i sin tur förutsätter att eleverna görs delaktiga och får komma med synpunkter på undervisningens planering och genomförande.⁴

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn försäkrar sig om att eleverna får möjlighet att utöva det inflytande som läroplanen föreskriver att de har rätt till. Detta kan ske genom att rektorn till exempel skapar forum för kollegiala samtal kring delaktighet och att rektorn arbetar för att förankra en gemensam förståelse i hela kollegiet av vad delaktighet och elevinflytande innebär.

Skolinspektionen rekommenderar vidare rektorn att ge lärarna kompetensutveckling och stöd för att kunna ge eleverna stimulans och utmaningar i undervisningen. En utmanande undervisning innebär att läraren kognitivt utmanar eleverna med uppgifter och aktiviteter, som utvecklar och utmanar deras tänkande. Detta för att i

³ Skolinspektionen (2018) *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, Tematisk kvalitetsgranskning, Stockholm: Skolinspektionen.

⁴ Skolinspektionen (2016a) *Skolans arbete för att säkerställa studiero - det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*, Tematisk kvalitetsgranskning, Stockholm: Skolinspektionen, s 15.

sin tur främja och stärka elevernas motivation och engagemang i undervisningen. Lärarens uppgift är att ta fasta på elevernas erfarenheter, intressen och föreställningar och utmana dessa med hjälp av intresseväckande frågeställningar och uppgifter. Rent konkret handlar det om att som lärare erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan för elever, att extra uppgifter som erbjuds elever som snabbt blir klara är av fördjupande karaktär, snarare än upprepande.⁵

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att utbildningen på skolan mestadels präglas av studiero och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn klassrumsmiljö. Elevhälsan uppger dock att det förekommer problem med studiero på skolan i samband med att elever är omotiverade och då stör undervisningen. Mot bakgrund av detta vill Skolinspektionen understryka vikten av att skolan inom de utvecklingsområden som beskrivs under området Undervisning även arbetar med att stimulera och utmana elever samt göra elever delaktiga som ett led i arbetet med att skapa studiero.

Granskningen visar vidare att skolan arbetar på olika sätt för att skapa trygghet för eleverna, bland annat genom att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet samt vidta åtgärder såsom organiserade rastaktiviteter. Det framgår dock också att det medvetna arbetet med trygghetsvandringar och åtgärder utifrån analys inte varit lika aktivt det senaste läsåret. Skolinspektionen vill därför understryka vikten av att involvera

⁵ Skolinspektionen (2016b) Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar, Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen, s 6.

eleverna i trygghetsarbetet på ett systematiskt sätt och att de åtgärder som vidtas utgår från en analys av de faktiska behoven på skolenheten.

Arbetet med att skapa studiero

Granskningen visar att utbildningen på skolan mestadels präglas av studiero och att lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att skapa en lugn klassrumsmiljö. Observationer och intervjuer med elever och lärare visar att lärarna har strategier för att se till att eleverna ges studiero i klassrummet. Lärarna har utarbetat olika aktiviteter och tillvägagångssätt i klassrummet som främjar studiero, exempel på det är att man använder sig av ett trafikljus för att definiera ljudnivå i klassrummet samt olika lyssnarpositioner, och lärarna vidtar ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla en god studiero. Lärare berättar att de för att skapa studiero anpassar sitt agerande i klassrummet till de olika undervisningsgrupperna och i elevintervjuer framkommer att det oftast är studiero på lektionerna samt att lärarna tar itu med situationen om studiero inte råder. Lärarna berättar att alla klasser har klassrumsregler och att eleverna i de lägre åldrarna har varit delaktiga i att ta fram dessa, men det framgår även att det skiljer sig åt mellan de olika klasserna i de högre åldrarna. Elever i vissa årskurser uppger att de varit delaktiga i att ta fram sina klassrumsregler medan elever i andra årskurser uppger att de inte deltagit i att ta fram sina klassrumsregler. Tf. rektorn säger att det inte rådde studiero när hen tillträdde i september 2021, men att hen utifrån att ha stämt av med lärarna sänt ut ett brev till vårdnadshavare om vilka regler som ska råda för att uppnå studiero. Representanter för elevhälsan uppger dock att det ofta inte är studiero på skolan och att detta beror på att flera elever inte är motiverade i skolarbetet och därför stör undervisningen. De uppger att de samtalar mycket med lärarna om hur de ska motivera eleverna i skolarbetet och att de kan vara med på enskilda elevers utvecklingssamtal där de tar upp frågan om studiero. Representanter för elevhälsan uppger också att arbetet på skolan för att skapa studiero främst är ett åtgärdande arbete som sker i samtal med enskilda elever och klasser.

Arbetet med att skapa trygghet

Granskningen visar att skolan på olika sätt kartlägger elevernas upplevelse av trygghet, men att arbetet med att skapa trygghet inte bygger på en analys av nuläget. Samtliga intervjuer visar att skolan med stöd av huvudmannen har ett systematiskt och regelbundet arbete för att kartlägga elevers upplevelse av trygghet genom kommunens trygghets- och trivselenkät och lärarnas egen kartläggning inför utvecklingssamtalen med eleverna. Enskilda elevers upplevelse av trygghet följs upp av lärare på utvecklingssamtal. Tf. rektorn uppger att resultaten från enkäten som

genomfördes höstterminen -21 är sammanställda och kommer att delges lärare och elevhälsan inom kort. Representanter för elevhälsan säger att efter att de tagit del av resultaten kommer de att vidta åtgärder, såsom en trygghetsvandring samt revidera planen mot diskriminering och kränkande behandling år 20/21 för att gälla under innevarande läsår. Ingen revidering av planen mot diskriminering och kränkande behandling har skett under höstterminen 2021.

Eleverna säger att de känner sig trygga i skolan och att det alltid finns vuxna ute på rasterna som man kan vända sig till och elevhälsans representanter uppger att skolan jobbar mycket med att alltid ha vuxna närvarande på skolgården. Skolan har även organiserade rastaktiviteter där alla elever är välkomna att delta. Representanter för elevhälsan uppger att elevrådet brukar kartlägga otrygga platser på skolan, men då elevrådet inte varit aktivt under innevarande läsår har detta ännu inte skett. Enligt lärare lyfts frågan om enskilda elevers upplevelse av trygghet på personalens måndagsmöten och enligt representanter för elevhälsan tar de del av enskilda elevers uppfattning på förekommen anledning, men att det medvetna arbetet med trygghet brustit det senaste läsåret.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är följande: Granskningen visar att rektorn inte har något system för uppföljning och analys av lärares bedömningar och betyg. Granskningen visar även att rektorn delvis möjliggör för lärarna att arbeta med olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, men att hen inte säkerställer att detta sker.

Diskussion och analys inför/av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn inte har något system för uppföljning och analys av lärares bedömningar och betyg i syfte att säkerställa att det sker en likvärdig betygssättning på skolan samt att lärare gör bedömningar på likvärdigt sätt. Tf. rektorn följer inte upp och analyserar eventuella skillnader mellan bedömningar, resultat på olika nationella ämnesprov eller betyg och de eventuella diskussioner kring

bedömning och betygssättning som förs med lärare är ostrukturerade. I intervjuer med representanter för elevhälsan framkommer att lärare och tf. rektorn inte genomfört någon gemensam analys av betygsresultaten i årskurs 6 innevarande läsår. Representanter för elevhälsan uppger att lärarna diskuterar bedömning med varandra men att detta inte sker organiserat och inte heller är något arbete som tf. rektorn styr. Lärarna berättar samstämmigt att de inte känner till om tf. rektorn analyserat bedömningar i årskurs 1-5 eller betygsresultat i årskurs 6 och att de inte har haft några samtal med tf. rektorn kring bedömning eller betygssättning under innevarande läsår. Tf. rektorn uppger att hen inte hunnit analysera elevernas kunskapsresultat under höstterminen men att detta behöver ske i juni månad när den nya rektorn är på plats.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn delvis möjliggör för lärarna att arbeta med olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra sina omdömen och betyg, men att hen inte säkerställer att detta sker. Tf. rektorn uppger visserligen att hen har ett krav på lärarna att ha samsyn och att betyg och bedömningar ska kvalitetssäkras, men hen ger inga exempel på hur hen styr detta arbete. Tf. rektorn berättar att hen informerat lärarna om möjligheten att använda sig av Skolverkets bedömningsportal som stöd i sina bedömningar, men följer inte upp att så sker. Lärare uppger i intervjuer att de använder sig av bedömningsportalen som stöd i sina bedömningar i samtliga årskurser. De säger också att de i kollegiet för diskussioner kring bedömning i stunden, men att detta inte är strukturerat och att arbetet kan bli bättre. Det har inte avsatts tid till sambedömning av nationella prov i konferensschemat och lärare som undervisar i de högre åldrarna har planerat in för sambedömning på egen hand. Granskningen visar att det i dagsläget inte sker något arbete kring bedömning över arbetslagsgränserna och inte heller med andra skolenheter. Representanter för elevhälsan uppger att de inte är direkt involverade i bedömning av elevers kunskaper utan att diskussioner kring detta sker mellan de lärare som undervisar i respektive klass och att arbetet inte är organiserat eller styrt. De säger också att det är en nackdel att skolan är enparallellig eftersom betygssättande lärare i årskurs 6 blir väldigt ensamma när de ska sätta betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten.

- Rektorn behöver se till att alla lärare ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg genom samverkan med annan skola samt ge förutsättningar för sambedömning över arbetslagsgränserna.

Granskningen visar att rektorn inte följer upp och analysera skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten. Vidare visar granskningen att lärarnas förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i form av diskussioner och sambedömning med kollegor på den egna skolenheten eller på andra skolenheter är begränsade och i många fall bygger på deras egna initiativ.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektor se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Läroplanen anger att betyget ska uttrycka i vad mån den enskilde eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kunskapskrav för olika betygssteg. Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildning inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas. Det framgår av läroplanen att lärarna utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera varje elevs kunskapsutveckling samt muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn. Det framgår också att rektorn har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.⁶

Enligt Skolverkets allmänna råd bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisande och likvärdiga betyg. Rektorn har en betydelsefull roll för att underlätta lärares arbete med att sätta rättvisande och likvärdiga betyg. Det innebär att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Rektorn ansvarar för att de kontinuerliga bedömningar som lärare gör av elevernas kunskapsutveckling och att betygssättning

⁶ Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg samt 2.8 Rektorns ansvar

vid terminsslut är likvärdig. Lärarna behöver ges möjlighet att samverka mellan skolor och mellan arbetslag. Att diskutera bedömning och betygssättning med andra professionella bidrar till att bedömning och betygssättning blir mer tillförlitlig. Forskning belägger inte att sambedömning automatiskt leder till ökad likvärdighet men det bidrar till samsyn eftersom lärares olika uppfattningar av kriterier och kravnivåer synliggörs.⁷

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att följa upp och analysera eventuella skillnader i omdömen i olika ämnen och årskurser, mellan resultat på nationella ämnesprov, omdömen och betyg för att säkerställa likvärdigheten i lärarnas bedömning och betygssättning. Rektorn rekommenderas också att föra diskussion med lärarna utifrån analysen och ha förklaringar i de fall stora avvikelser har funnits över tid. Rektorn rekommenderas att säkerställa att diskussioner kring bedömning av elevernas kunskaper i de olika ämnena och inför bedömning och betygssättning regelbundet kommer till stånd i samverkan med annan skola. Betyg och bedömningar kan vara svåra att kvalitetssäkra på en liten skola där möjligheten till diskussioner med ämneskollegor är begränsad. Här kan huvudmannen bidra till att organisera arbetet mellan skolenheter så att utbyte kan ske såväl fysiskt som digitalt.

⁷ Skolverket (2018) Betyg och betygssättning, Stockholm: Skolverket, s. 15, 22 och 23

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Oskarsson Abraha...

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

X Elsa Widerberg

Föredragande

Signerat av: Elsa Widerberg

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sandra Andersson, Ingrid Jacobsson och Maria Nyman medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 6 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 15 och 17 februari 2022. Besöket genomfördes av Elsa Widerberg, Ingrid Jacobsson och Sandra Andersson.

Everöds skola är belägen i Kristianstad kommun. Skolan har förskoleklass, grundskola årskurs 1-6 och fritidshem. Förskoleklassen och fritidshemmet ingår inte i granskningen. Vid Skolinspektionens besök fanns 84 elever på skolan. I en av skolans klasser bedrivs åldersblandad undervisning. Skolledningen består av en rektor som vid tillfället för granskningen är tillförordnad rektor och även ansvarar för två andra skolenheter. På skolan tjänstgör 18 legitimerade lärare, varav 6 är placerade på annan skolenhet där de äldre eleverna på Everöds skola har undervisning i ett par ämnen.